

1' ב"ב ט' ע"א, אמר רב פנא בודקים למזנות... פרנסוני אין בודקין ורש"י

לפי רב פנא בודקים את מי שמבקש מזונות אבל לא את מי שבא לבקש ביאד מפני בזיונו - ובפסוק יש מאז לחיוב בדיקה ע"מ לנתת לחם, ואילו לפי רב יהודה סובר שבדיקים לכסות אבל לא למזנות מפני שפירא שריו בלעזר ובדיקה לכסות רמוזה בפסוק שמכסים את זה שרואים שאינו רחמי - ומסקנת רש"י נכראה כרב יהודה ע"פ ברייתא מפורשת.

2' תוספתא פ"ד הל' ח' ...אלו מכסין אותנו

לכאורה מפורש בתוספתא כדברי רב יהודה שנתנם מזונות גם למי שאין מכירים אבל כסות דוקא למי שמכירים שאינו רחמי.

3' רמב"ם פ"ז מתנות צניים פ"ו

הרמב"ם אחרי שפסק כרבי יהודה הביא את סוף דברי התוספתא - וכנראה ראה כאן חידוש שמכסים מידי את מי שמכירים - ול"ע מהו החידוש שמכסים אותו מידי וא"ל לבדוק אחריו - פרי הדבור במי שמכירים!

4' מהר"י קורקוס שם, ונראה מדברי רבינו...

לפי מהר"י קורקוס הכולנו ברמב"ם היא שזה שרב יהודה מחייב בדיקה לכסות היינו בדיקה שפוא צני אבל אחרי שמכירים שפוא צני אין לזרז בבדיקה משם לברר אם אין לו כסף גם לביאד - או שאחרי שיש לו חזקת נזיר אין לזרז בבדיקה עוספת כל פעם שרואים לנתת לו אדא סומכים על החזקה - או שמי שפירא אדם אמר וזמן שירד מנכסיו אין לחשוש לרמאות.

5' דרך ארנונה (למחן הגר"ח קניבסקי שטי"א) על הרמב"ם שם ביאור הפלפול ד"ה מידי

הגר"ח קניבסקי חולק על חידושו של מהר"י קורקוס שנתן לנתת גם אם לא ברור כמה חסר לאותו צני, ולפי מהר"ח לא מדובר במי שנבדק ונמצא צני אלא במי שמכירים אותו כבן פציר - ושלם כזה שצובר ממקום למקום - נתן לנתת לו מידי ולבדוק אותו אח"כ ואם יתברר שאינו צני אפשר לקחת ממנו את הכסף בחזרה.

6' שו"ע י"ד סי' רנ"א סי"י

הלכה ברמב"ם, (מפני וכן התוספתא ה"ה משמע שדין בדיקה הם בנעז לכספי לזיבור - קופת פציר - ומדובר באיסור לנתת יותר מאוכל מינמלי מהקופה ללכא בדיקה, אבל גם מהרמב"ם וגם מהשו"ע משמע שפדין חל גם על פחיד - שפאר מלמת יותר צד שיתברר כמה ראוי לנתת לו - ולפי מהר"י קורקוס צד שיתברר שפוא צני ולכאורה פוא חידוש גדול - פרי לדיקה פוא מלוד דאורייתא ואיך אפשר לפאר את צלמנו מלמת מחמת חוסר ידיעה אם פמבקש ראוי לדיקה או לאו)

7' כתובות ס"ז ע"ב, רבי חננאל פוה... אלו כאן עבודת כוכבים' (ס"ח ע"א) ורש"י ד"ה פיין

לדא ברמב"ם פיין חייבים לנתת לכל צני - אבל אחרי שישנם רמאים אנו פאורים מלמת לכל הפושע יד.

8' חפ"י חיים כ"ד ו' הלכות דפ"ר הגהה דסי"א

מי שמוחק בציר כעני חייבים לנתת לו גם כשיכא קול שפוא רחמי.

9' שקלים פרק ב' משנה ה', ופי' ריב"ז, ירושלמי...

אם אספו לדיקה לזרז צני מסיים ונמצא שגבו יותר ממה שפירא חסר זכה פאני בכל - אבל פריב"ן הביא מפירושלמי אסו נמצא פ. צני רחמי לא זכה בו כ"ל.

10' שו"ת הרשב"א חלק ד' סי' נ"ה

לפי הרשב"א אסו לזרז פדין שבויים ומת פשבוי זכו פורשים בכסף.

11' שו"ת הרא"ש כ"ד ע"ב סי' ו'

הפוא סבר כמו הרשב"א אבל הרא"ש חלק עליו ופסק שדוקא אחרי שפכסף פלכ למערה למענה גבא אז זכה פאני במה שנשאר אבל כשלם פירא לזרז בכסף כ"ל מחזירים אותו לתורמים או שצוים ממנו לרכי רבים או לדיקה אחרת.

12' שו"ע י"ד סי' רנ"ג סעיף ו' וז' דברי המחבר וביאור הגר"א אות י"ד

המחבר הביא את שתי פדעות (וע"פ כ"ל המחבר כשמביא שתי שיאות בשם יש מוארים עיקר פדין כ"א בתרא - וא"כ פסק כמו הרשב"א) והגר"א הביא את דברי פירושלמי כסמך לשיטת הרא"ש.

13' משנה פ"א פרק שמיני משנה ט', וכ"ל מי שאינו לזרז... תרדוף ור"ש ד"ה שפוא לזרז דיאוד

צני שיכוד לפסתדר בקושי מבי' לקבל לדיקה ועושה כן פרי זה משובה, אבל מי שמעדיף להפריע את צלמו ובלבד שלם יקבל לדיקה פרי זה שפך דמים, ומי שא"ל לזרז דיאוד ונשטל בסוף יאע לענות.

עד כאן עסקנו בשאלה בנמצא הדיקא - אם ראו לך או לא. הצען פשוט בנמצא לספק דיקא

14 'חולין ק"ד ע"א משנה ג, שנתע"ר... וכו',... וכו'...

מסקנת פ"א פ"א ש"א כדברי ר"מ במשנה בסוף - א"כ ספק מתנות צניים דין כספק מן וקולא, ואילו ספק כ"כ ח"כ מפני שפ"א ספק א"כ.

15 'פ"א ח"כ ר"ב ס"י תרנ"ט, תניא בת"כ ב"פ קדושים... עכ"ל א"כ ק'...

פ"א ח"כ ר"ב ס"י תרנ"ט, תניא בת"כ ב"פ קדושים... עכ"ל א"כ ק'...

16 'ש"ת פ"א ח"כ א"י ס"י תרנ"ו, דפקדש צניים... וקולא'...

פ"א ח"כ ר"ב ס"י תרנ"ט, תניא בת"כ ב"פ קדושים... עכ"ל א"כ ק'...

17 'ש"ע י"ד ס"י רנ"ט ס"פ ורנ"א, ש"ק ס"ק י"ד... פ"א ח"כ ר"ב ס"י תרנ"ט, תניא בת"כ ב"פ קדושים... עכ"ל א"כ ק'...

פ"א ח"כ ר"ב ס"י תרנ"ט, תניא בת"כ ב"פ קדושים... עכ"ל א"כ ק'...

18 'רנ"א פ"א ח"כ ר"ב ס"י תרנ"ט, תניא בת"כ ב"פ קדושים... עכ"ל א"כ ק'...

פ"א ח"כ ר"ב ס"י תרנ"ט, תניא בת"כ ב"פ קדושים... עכ"ל א"כ ק'...

1 אמר רב
הוא בודקן למונות ואין בודקן לכסות
(א) אי בעית אימא קרא ואי בעית אימא סברא
אב"א סברא האי קא מבוי והאי לא קא מבוי
אי בעית אימא קרא (הלא ב) פרוש לרעב
לחמך בשי"ן כתיב פרוש והדר הב ליה והתם
כתיב (כ) כי תראה ערום וכסיתו כי תראה
לא לתר ורב יתודה אמר ב"ב בודקן לכסות ואין
בודקן למונות אי בעית אימא סברא ואי
בעית אימא קרא אי בעית אימא סברא האי
קמבערא ליה והאי לא קמבערא ליה אי בעית
אימא קרא הבא כתיב הלא פרוש לרעב
לחמך פרוש לא לתר ובדקין והתם כתיב
כי תראה ערום וכסיתו כשיראה לך תניא
כוותיה דרב יתודה אמר כסוני בודקן ארזי
פרנסוני אין בודקן

בודקין
למונות. אם בא עני ואמר פרנסוני
בודקין שלא יהיה רמאי: ואין בודקין
לכסות. בא ערום ואמר כסוני
לוקחין כסות מיד: פרוש. דרוש
ומקור תמלה: לכשיראה לך. שאינו
רמאי:

2 ח (ל) אין פוחתין לעני העובר ממקום למקום סכר
בפנייהו מארבע שאין בסלע לן נתנין לו פרנסת ליה (ל) שכן וקמנית שבת
נתנין לו כון שלש מעותות שכן וקמנית דג (ל) וירק ב"א ב"א כסון שאין
מכירין אותו אבל (ל) כסון שמכירין אותו (ס) אף כסון אותו

3 ו' עני שאין מכירין אותו
ואמר רעב אני האבילוני אין בודקין אחריו שטא רמאי הוא
אלא מפרנסין אותו מיד. היה ערום ואמר כסוני בודקין
אחריו שטא רמאי הוא. ואם היו מכירין אותו מכסין
אותו לפי כבודו מיד ואין בודקין אחריו:

4 ונראה מדברי רבינו דה"ק אם מכירים
אותו שהוא עני אפילו שלא נודע בבדיקה גמורה ואפשר שיש לו קנה
לכסות עמנו אפילו הכי אין בודקין אותו ואין מדקדקין אחריו דלי לאו
הכי מהו זה שכתב רבינו מכסין אותו ואין בודקין אחריו דכיון שמכירין
אותו מה ש"ך לבדוק אחריו, אי"נ אפשר דה"ק אם מכירין אותו
וידועין שהוא עני ואינו רמאי אין חוששין שמה נעשה רמאי אלא
הרי הוא בחזקתו. [א"י] אפי"ן שהם מכירים אותו וידועין שהוא היה כגון
נכסים והוא בן טובים אין בודקין אחריו שמה יש לו ועושה עמנו עני
אלא מכסין אותו מיד כיון שידועים בו שהוא בן טובים אין מניחין
אותו ערום וזהו שכתב לפי כבודו מיד:

⁵ * מיד ואין בודקין אחריו. דברי רבנו תמוהין ועי' ד"א מש"כ בשם מהר"י קורקוס והוא דחוק מאד וגם קשה מנ"ל לרבנו הא ונלענ"ד דרבנו אין מפרש כפי' המאירי שאם מכירין אותו היינו שבדקוהו ואינו רמאי דא"כ מאי קמ"ל ברייתא שמכסין אותו פשיטא שנריך ליתן די מחסורו אשר יחסר לו אפי' קום לרכוז עליו ועבד לרוץ לפניו אלא דקאי ארישא דתוספתא אין פוחתין לעני העובר ממקום למקום מככר בפונדיון כו' וא"ל ליתן לו יותר וע"ז קאמר דכ"ז בעני עובר ואין מכירין אותו מי הוא ואז א"ל ליתן לו יותר עד שיבדקוהו אבל אם מכירין אותו ויודעין מי הוא א"ל לבדקו אלא מכסין אותו מיד שהרי אם יודע אה"כ שהוא רמאי יגזו ממנו בחורה שהרי יודעין מי הוא ויודעים ממי לגבות ולכן אין חשש אם יתנו לו מיד וגם הוא עלמנו יתיירא לסקר שהרי יודע שמכירין אותו ויוכלו לבדוק אחריו גם אה"כ וזהו שכ' רבנו שאם מכירין אותו ויודעים מי הוא אע"פ שאין יודעים אם אינו רמאי מ"מ מכסין אותו מיד ואין בודקין אחריו שהרי יתברר אה"כ אם רמאי הוא אם לאו ויוכלו לקחת ממנו אה"כ אם יתברר שהוא רמאי:

⁶ י"ט מי שבא ואמר האכילוני אין בודקין אחריו אם הוא רמאי אלא מאכילין אותו מיד היה ערום ובא ואמר בסוני בודקין אחריו אם הוא רמאי [כ] ואם מכירין אותו מכסין אותו מיד :

⁷ רבי תנינא ויהי הוהא עניא דהוה רגיל לשחורי ליה ארבעה זוזי כל מעלי שבתא יומא חד שדרינתו ניהליה ביד דביתתו אחאי אמרה ליה לא צריך מאי חזית שמעני דהוה קאמרי ליה במה אתה סועד במלי כסף או במלי זהב אמר היינו דאמר רבי אלעזר כווא ונחזיק טובה לרמאין שאלמלא הן היינו חומאין בכל יום שנאמר וקרא עליך אל ה' והיה בך חטא ותני רבי ריבא בר רב מדיפתרי רבי יהושע בן קרחה אומר "כל המעלים עיניו מן הצדקה כאילו עובר עבודה כוכבים כתיב הכא °השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל וגו' וכתיב הרהם °יצאו אנשים בני בליעל מה להלן עבודה כוכבים אף כאן עבודה כוכבים

סייע טועאים • שאט מעלימן טין מן העניים אבל עכשיו
התחיל גורמים לו :

⁸ * ובכאן נצייר פרט אחד קטן שכמה אנשים נכשלים בו בעונותינו הרבים, כגון שיש בעיר אנשים שמחזקים לעניים וצריך ליתן להם צדקה, ואירע שאחד הוציא עליהם דבה שהם באמת אינם עניים אך שעושים עצמם כעניים כדי לרמות בני אדם, ועל ידי הדבה מונעים אחר-כך הרבה אנשים מליתן להם את קצבתם אשר נהגו בהן מאז ומקדם, ועל פי דין תורה הוא עולה רבה, כי דבר זה נכנס בכלל מקבל לשון הרע ממש, כי אם היה הולך על פי התורה שאין להאמין לשון הרע רק לחוש, לא היה פוטר את עצמו לעת עתה מן העני הזה כי עדיין הוא עומד בחזקתו שנתחזק מקדמת דנא לאיש עני כל זמן שלא נתברר בהפכו ומחויבין אנשי העיר לפרנסו, וגדולה מזה אמרו הרי שבא ואמר פרנסוני אין בודקין אחריו וכל שכן בזה "שנתחזק עד עתה לאיש עני היתבטל חזקתו וחיוכו מאנשי העיר עבור זה המוציא דבה. ורק צריך לחוש לדברי המספר ולדרוש אחר זה היטב, ובודאי כל זמן שלא יתברר הדבר לאמתו אין רשאים לפטור את עצמן מדין חיוב צדקה, ועל זה וכיוצא בזה אמרו רז"ל על פסוק אל תגזול דל כי דל הוא שקאי על הרגיל ליתן צדקה לעני אחד ופוסק ואינו נתן לו נקרא עבור זה גזול הדל.

⁹ ה"לכה ה מתני' 'יותר שבנים לשבנים מתר שבוי לאורו שבוי מתר עניים לעניים מתר עני לאורו עני מתר (ג) המתים למתים מתר המת ליורשיו רמ"א מתר המת ידא מנח עד שיבא אליהו רבי נתן אומר מתר המת בונין לו נפש על קברו :

ירושלמי נבו בחקת שאין לו ומלא טים לו סבר ר' ירמיה למימר מוכר המת ליורשו א"ל ר' אמי דמוטי הגע עמך דלא טיבן אלא ליה ואט חייב ליתן ופטור מדרו מיק הוכיח אם נדר נדקא לאחד ומלא שאה רמאי ויש לו איט חייב ליתן לו :

10 **נה שאלת** נבאים שגבו מלפני לפדיון שבויים (א"י הכאה ידוע ואח"כ שגלו מעו' לידם מה נקט' בני' אוחו שבו עד שלא נפדה מעות סללו מה יעשה י"ד ס' ר"ל) כהם של יורשין הם או לא כיון שלא נפדה :
תשובה דבר ברור הוא ללירשים הם ממחגי' דשקלים דקאמי מותר שבו לאוחו שבו מותר הנתן לירשיו וכמו שאמרם גם אחס : ונתנה חזי אס ית חולק בדבר הזה דהא מעמא דמילתא משום דעשעט גוביינא זכו לו נבאין דאלת"ס אף מותרין יחזרו לנוסן שכרי נפדה ומת לי נפדה ולא סולך להם מה לי מה אלא סולך - ואם סכוכה בעסקין דוקא אס לריך . כל שאיט לריך יחזרו לנוסן ואם סכוכה להסרכך לו וכבר זכר אש"פ שבו סבורים שיכא לריך להם לפדיוט ולפיכך אמרו שמתוך יתכן לו אף במחקן אלא שדברים פשוטים הם בעיני שינתנו לירשים :

יזכר ביום אחרי' הדעתה דהכי לא התנדבו שתאכלם ביוחס שברי לא התנדבו אלא לעורך פדיונה . והמי קי מילתא למי שכלך בע למדינת סיס ושמע שמה בעו ועמד וכתב כל נכסיו לאחרי' ואחר כך בא בעו דמתאחו כמלה (ב"ב ק"ג) דאמרי' דעתיא שאס היה יודע שבע קיים לא היה כותב נכסיו שלו לאחרי' וכיוצא בזה ית כמה אומדנות בעמרה וכן נגדון זה הדעתה דהכי לא התנדבו ולא זכחה ביה השבוי' וכן מליט שאין לנטח בנדבה המהגדבים אלא לדעת מי שנתנה כדאמרי' (ב"מ עח :) מגבה פריס לפרים ואין העני רשאי ליקח מהם רעועה לסגולו אח"כ התנה במעמד אש"פ סעיר דברי ר' מאיר ואפילו לרשב"ג שמיקל ה"מ לחזו עני שגבו בשבילו וזהו כי אכל סכא מודה שלא זכחה בו מעולם - כגע עמך הא דאמרינן (שקלים פ"ב) מותר המה לירשיו מולה שיהיה גוסס ופסקו לו דקה לערך ארון וחכריכין וקבורה ונתרפא וכי תעלה על דעתך שנתן לו הנדקה והלא לא אמרו אלא מותר המה . וכן נגדון זה כאלו מחס השבוי' ולא נפדיה דמה לי מחס מה לי . נתאלפה הילכך לא זכחה ביה השבוי' . ואם היה באפשר להחזיר לכל אחד מה שנתן זה היה סגון ויחזיר כי התנדבו לערך פדיונה ולא יאל מרשוחם עד שחפרס . אבל זה אי אפשר כי יוליו יחזר מן הקרן לחזיר לכל אחד מה שנתן הילכך יעשו כהם לרי רבים . ויותר סוף טוב : לפדיון שבויים כאשר אמרו הקהל ויסיס הקרן קיים אם תוכל לפדות באחרי' הימים ואזה שבוי' שחפרס בו . וגרסינן בירושלמי דשקלים על מחגי' דמותר עניים לעניים ומותר שבויים לשבויים ואין ממחין ביד הפדיון כלומר אם ראו שית ערך טעם ורעו לשטת הפרוח בידם - גאס כותב אשר כן ה"ר יודאל ז"ל :

11 **ו שאלה** ינמדנו רבינו לאה שגבית בין השמעאלים ואמה סלכה אל הסכלות וקבנה ח"ר זכוכים לערך פדיונה וכרי הם מונחים ביד נאמן ועשה נשמה בלמה כי נתאלפה ונשאה לישמעאל אחד וילדה שני בנים ואמרתה אמה כיון שנטמעה בין השמעאלים שיחזירו לה סמון שספקי' ביד נאמן והקבל לא רעו אלא שיטעה ממנו סקדש לפדיון שבויים שפרו מן סגבה ורקין יסיס קיים . ואזי אמר כי אין זכחה לקבל כלל בוס סמון כי נתקבץ משאר הסכלות ואפילו נהנו הם סמון סוכו לפדיונה סאיל וכה ליד אמה זכחה בו השבוי' לפדיונה . ואש"פ שנתאלפה דילמא סדרה בשבוי' ומפיקא ביה . אי נמי יסבינן לה דאלכס ביהדות אי נפקא לחירות בלא פדיון - ואפילו מייסא בגיחה דילמא ביה יחזרו לדת ישראל וקא ירתי לה דודאי ביה סו כחיטוק ישראל שגבנה לבין סכוכים דהא קי"ל דכחי סכא על ביה ישראל סולד כשר ופשיטא חיטוק ישראל שגבנה לבין סכוכים שגבנה לו יחוסה אין מספקינן ירשוחו הילכך יסו סמעות מונחים ביד נאמן עד שיודע בעדים שמתה סיא זכוכים ויחזו לירשית דמסתמא אי סוכ נפקא לחירות ויחזרה בשבוי' יסבינן לה כדחנן בשקלים (פ"ב) מותר שבו לחזו שבו וסאיל וכן סהיה עמי כשמתה סיא זכוכים וזכו יורשיה ואש"פ דלא יסבינן לה סהיה דאלכס בגיחה מ"מ כיון שגבו סמעות מונחים לא סקבס זכוכה מיניסו אלא מתלה ח"י וקא' עד שחזור בשבוי' וזכחה ביה או שחמות ויחזרו ביה לדת ישראל וירשוח . או שחמות סיא זכוכים וזכו ביה יורשיה . קי דעת תלמיד טעס - וסכ כחפס ודיעני דעתי בשבוי' כחמתה וחסענג על רוב גלס כנשס עבד תלמידך יששכר כן ה"ר יודאל ז"ל :

תשובה על אדות השבוי' אשר כותב שזכחה סיא זכוכים כמעות שגבו לערך פדיונה ודמיה אוחו למותר שבו לשבו אינו נראה בעיני דהא דאמרינן מותר שבו לשבו סיינו סוכה שנטעית סמעות שגבית סמון בשבילה ומת סחוחיו המהגדבים יחזר מכדי פדיונה וזה כן סכוכי מותר שנתנדבו לרעו . אבל נגדון זה שנטמעה בין סכוכים ונשאה וילדה בנים ודאי לא זכחה כמעות כיון שנתנדבו לפדיונה ולא

12 **י עני שגבו לו להשלים לו די מחמורו והותירו על מה שצריך המותר שלו ואם גבו לעניים סתם והותירו ישמרו לעניים אחרים [יא] וכן מותר שבו לאוחו שבו ואם גבו לשבויים סתם והותירו ישמרו אותם לשבויים אחרים וכן י מותר המת לירשיו מותר מתים למתים [יב] וואם ראו הפרנסים שיש צורך שעה ורצו לשנות הרשות בידם :**

ז מעות שגבו לפדיון שבו ומת קודם שנפדה [יג] ויש מי שאומר שהם של יורשיו [יד] ויש מי שאומר שלא זכו בהם יורשיו ולזה הדעת נוטה בזמן הזה דאמדינן דעתייהו שלא התנדבו על דעת כן והוא הדין לנממע (פי' נממן ונאכד כי בא השמש ח"י טמעת שמשא) השבוי בין העובד כוכבים קודם שנפדה :

[יד] ויש מי כ"י . דדוקא היכא שנעשית הסצוה שגבית המסון בשבילה והותר משא"כ כה"ג דאמדינן דעתייהו כ"י וכמו שפצינו כמה אומדנות בגמ' בב"ב קמ"ב ב' מי שהלך בעו לט"ה כ"י וכיוצא בו . שם . וכ"ה בירושלמי שם מותר עניים לעניים גבו לו בחוקת שאין לו ונמצא שיש לו סבר ר' ירמיה למיטר מותר המת לירשיו א"ל רב אדא דחמרי הגע עצמך דלא כיון אלא לו :

שהוא לריך
לסול ואינו טפל : בירושלמי אמרין ר' חייא בשם ר' יחי' כימי מתניתא כל מי
שצריך לסול ואינו טפל הרי זה סוף דמיס ואסור לרהס עליו על נפשו לא
תש כל שכן על אחרנין משמש דפלגי אמתיותין ויש לפרש דהיא בשאין יכול
למספק במשנה ידיו ומספק [ומספק] אף עלמו כתיס רעים ומתניתא
במספק על ידי שדוחק עלמו במלכסה [ככרס] ונוסח בה' קודס שימרינס
מתריס ועל זה נאמר והיא הי' מנפשו :

¹³ וכל מי שאינו צריך ליסול ונופל
אינו נפטר מן העולם עד שיצטרך לבריות וכל
מי שצריך ליסול ואינו נופל אינו מת מן הזקנה
עד שיפרנס אחרים משלו ועליו הכתוב ואמר
"ברוך הגבר אשר יבטח בה' ויהיה ה' מבטחו"
וכן (ה) דין שרן דין אמת לאמתו (ג) וכל מי שאינו
לאחר ולא סוכא ולא פסחועושה עצמו כא' מרם
אינו מת מן הזקנה עד שיהיה כא' מהם שנאמר (ג)
"צדק צדק תדרוך"

¹⁴ **מתני'** יגר שנתגייר והיה לו פרה נשחטה
עד שלא נתגייר פטור משנתגייר חייב ספק
פטור שהמוציא מחבירו עליו הראיה :
גמ' כי אתא רב דימי אמר רמי ליה רבי
שמעון בן לקיש לר' יוחנן חנן ספק פטור
אלמא ספיקא לקולא ורמינהו (ה) *חורי
הנמלים שבתוך הקמה הרי אלו של בעל
הבית ושל ארד הקוצרים העליונים לעניים
והתחתונים של בעל הבית רבי מאיר אמר
הכל לעניים ישספק לקט לקט אמר ליה
*אל תקניטני שבלישון יחיד אני שונה אותה
דתניא ר' יהודה בן אנרא אמר משום רבי
מאיר "ספק לקט לקט ספק שכחה שכחה
ספק פאה פאה אמר לו אל תשנה אותה
אלא בלשון בן *חדל והא מעמא קאמר
דאמר ר"ש בן לקיש מאי דכתיב עני ורש
הצדיק מאי הצדיקו אילמא בדינים והא
כתיב *ודל לא תהדר בריבו אלא צדק משלך

ותן לו אמר רבא הבא פרה בחוקת פטורה קיימא כמה בחוקת חיובא קיימא
אמר ליה אביי והרי *עיסה נעשית עד שלא נתגייר פטור מן החלה משנתגייר
חייב ספק חייב אבד ליה *ספק איסורא לתומא ספק ממנא לקולא

¹⁵ תיב בה"כ בפי
קדוסיס מנין שספק לקט לקט ספק פאה פאה ספק שכחה שכחה ח"ל לעני [ולגר] תשוב
אותם : ומתכח לא נפקי סליה דהאי קרא גבי לקט ופאה כתיב ושכחה קרא אחינא בפי
כי הלא דתיב בספרי מנין שספק לקט לקט ספק פאה פאה ספק שכחה שכחה ח"ל לגבי
ליטוס ולאמנה יהיה וכל חד דוכחה מחבר המנא סלשסס ואש"כ דלא נפקי מתוך קרא
שכן דרשו של ההגא ובירושלמי אמר מנין שספק לקט לקט רבי שמואל בר נחמני בשם רבי
יוחנן דאמר קרא עני ורש הצדיקו הצדיקו במתנותיו והואיל דנפקא לן דספק לקט לקט
וכן פאה ושכחה יש לו ללמוד מכאן דהוא הדין ספק צדקה צדקה דכולה מהנות עניים וינא
וכי הכי דרסיס ר' שמואל בר נחמני הצדיקו הצדיקו במתנותיו ה"כ איכא למומר הצדיקו בצדקה
לצדקה הייט מתנה הלכך אמר אני המהבר מי שיש בידו מעות ומספקא ליה אס הכס של
צדקה או לא חייב ליתן אותם לצדקה עכ"ל א"ק :

¹⁶ דהקדש עניים ממון בעלמא הוא ואמרי'
להו אייתו ראייה ושקולו

¹⁷ **ה** [טו] י מי שיש בידו מעות והוא מסופק אם הם
של צדקה חייב ליתן אותם לצדקה :

הגה יד (י) חלל מי שהקדיש דבר (ד) בלשון (ז) שמסופקים בו ומח
שאלו לידע כוונתו נקראו היורשים מוחזקים וההקדש שנא להוליא
מהם עליו הראיה וכל זמן שאינו מביא ראיה הנכסים בחוקת היורשים
(כשנ"א סי' תרל"ו ושסקי מהרא"י סי' ע"ג) ועיין בה"כ סי' ר"ן סעי' ג' (ז) :

יד אבל מי בו' . לריך עיון דכרחא דהרב משווה דברי תשו' הרשב"א להגמ"ר פ"ק דכ"ב בשם
ח"ז קלר ומחלק בין מה שנקראו היורשים מוחזקים ולא שייך ספק איסורא לתומרא גבי יורשים חלל לא משמע כן מתשובת הרשב"א

שספק לקט כו' אר"י דר"י בן אנרא היא דתני גר שנתגייר וה"ל קמה נקצרת עד שלא
נתגייר פטור משנתגייר חייב ואם ספק פטור ר"י בן אנרא מחייב רשב"ל אמר ד"ה חייב
ישראל שעקריו חייב ספיקו חייב ועובר כוכבים שעקריו פטור ספיקו פטור והיינו כמ"ש
בגמ' הג"ל ואש"כ דר"י פליג עליה פ"מ סניא דידן כר"ל וב"ש לר' יוחנן דבכ"ע פטור

[טו] מי שיש בו' . במתני' ספ"ד דפאה
ובכ"ש בירושלמי ות"כ והביאן הר"ש שם ועבה"ג אבל בחולין קל"ד א' מוכח להדיק דאוליגן
לקולא וכמו בכל ספק ממנא א"כ ה"ל חוקת חיוב מקודם וכ"ח בירושלמי דפאה שם

וב"כ הר"ג בנדרים ז' א' מכמה סוגיות שבגמ' וב"כ הרשב"א בתשובה ובכ"ש בה"ה והרב
מחלק בין יורשים כו' וליתא :

¹⁸ **השחמט**
(יג) כתיבה מעות הקדש וחולין זה אחר זה ומלא אחר כך מעות חולין
בחר בתרא (הנהוח מרדכי פרק ק' דכ"ב) ואם השחמט בנה אחר כשחיה
חולין בחר רובא ואם מלאן [י"ב] כגומא דאיכא למימר שהיו מונחים
שם זמן ארוך ולא ראה חסילו בזה אחר זה חולין בחר רובא (שס) :